

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 3845

Warszawa, 10 sierpnia 2015 r.

Pani

Małgorzata Kidawa-Błońska

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Sławomira Piechotę.

(-) Elżbieta Achinger; (-) Zofia Czernow; (-) Ewa Czeszejko-Sochacka; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Tadeusz Jarmuziewicz; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Ligia Krajewska; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Zofia Ławrynowicz; (-) Robert Maciaszek; (-) Jagna Marczułajtis-Walczak; (-) Anna Nemś; (-) Katarzyna Stachowicz; (-) Michał Szczerba; (-) Marcin Święcicki; (-) Monika Wielichowska; (-) Norbert Wojnarowski; (-) Renata Zaremba; (-) Stanisław Żmijan.

U S T A W A

z dnia 2015 r.

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym

Art. 1. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 6c dodaje się art. 6ca i 6cb w brzmieniu:

„Art.6ca.1. Legitymację dokumentującą niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności wystawia się na wniosek osoby posiadającej ostateczne orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień.

2. Legitymację, o której mowa w ust. 1 wystawia się na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, jednak nie dłużej niż na okres 5 lat.

3. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w ust. 1 posiada więcej niż jedno orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, legitymację dokumentującą niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności wystawia się na podstawie ostatniego orzeczenia.

Art.6cb.1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia:

1) produkcję blankietów legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich personalizację i dystrybucję;

2) system teleinformatyczny, za pomocą którego są wykonywane czynności związane z wystawieniem legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244 i Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i 1456, z 2013 r. poz. 73, 675, 791, 1446 i 1645, z 2014 r. poz. 598, 877, 1198, 1457 i 1873 oraz z 2015 r. poz. 218 i 493.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może dokonać wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Wydatki związane z wystawieniem legitymacji, produkcją blankietów, ich personalizacją i dystrybucją, pokrywane są z budżetu państwa.”;

2) w art. 6d w ust. 4 po pkt 6 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7). dane dotyczące legitymacji dokumentującej niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności”.

3) w art. 11 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Wydatki na ubezpieczenie zdrowotne osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, korzystających z usług i instrumentów rynku pracy określonych w ust.2, finansowane są ze środków Funduszu, o ile osoby te nie podlegają temu ubezpieczeniu z innych tytułów.”;

4) w art. 21:

a) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Dla publicznych i niepublicznych uczelni, publicznych i niepublicznych szkół oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynosi 2%.”,

b) w ust. 2e po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) zakłady opiekuńczo-lecznicze;”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnieni są:

1) pracodawcy w likwidacji, za wyjątkiem pracodawców w likwidacji związanej ze zmianami organizacyjnymi lub własnościowymi;

2) pracodawcy, w stosunku do których ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku.”,

d) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Wyłączenie obowiązku wpłat określone w ust. 6 pkt 2 nie dotyczy przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych, o których mowa w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.²⁾).”;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 675, 983, 1036, 1238, 1304 i 1650, z 2014 r. poz. 822, 1133, 1138, 1146 i 1885 oraz z 2015 r. poz. 222, 266 i 277.

5) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. 1. Wpłaty na Fundusz, o których mowa w art. 21, ulegają obniżeniu z tytułu zakupu produkcji lub usługi, z wyłączeniem handlu, najmu, dzierżawy lub leasingu, odpowiednio wytworzonej lub świadczonej przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, który osiąga wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do:

- 1) znacznego stopnia niepełnosprawności lub
 - 2) umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych
- w wysokości co najmniej 30%, zwanego dalej „sprzedającym”.

2. Warunkiem obniżenia wpłaty jest:

- 1) udokumentowanie zakupu fakturą;
- 2) uregulowanie należności za zakup produkcji lub usługi w terminie określonym na fakturze, z tym, że w przypadku płatności realizowanych za pośrednictwem banku, za datę uregulowania należności uważa się datę obciążenia rachunku bankowego nabywcy na podstawie polecenia przelewu;
- 3) udokumentowanie przez nabywcę kwoty obniżenia informacją o kwocie obniżenia wystawioną przez sprzedającego w terminie, o którym mowa w ust. 11 pkt 1.

3. Obniżenie wpłaty przysługuje do wysokości 80% wpłaty na Fundusz, do której obowiązany jest nabywca w danym miesiącu.

4. Przysługująca, a niewykorzystana kwota obniżenia może być uwzględniana we wpłatach na Fundusz przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, licząc od dnia uzyskania informacji o kwocie obniżenia.

5. Kwota obniżenia, o której mowa w ust. 1, stanowi iloczyn wskaźnika wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskaźnika udziału przychodów.

6. Wskaźnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, stanowi iloczyn współczynnika wynagrodzeń tych pracowników i liczby etatów odpowiadającej różnicy między rzeczywistym zatrudnieniem wszystkich pracowników

niepełnosprawnych, a zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%.

7. Współczynnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników, o którym mowa w ust. 6, stanowi iloraz sumy ich wynagrodzeń - pomniejszonych o należne składki na ubezpieczenia społeczne - i liczby pracowników niepełnosprawnych ogółem w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. Maksymalna kwota wynagrodzenia przed pomniejszeniami, która podlega wliczeniu do współczynnika, wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia.

8. Wskaźnik udziału przychodów stanowi iloraz przychodu ze sprzedaży własnej produkcji lub własnej usługi z wyłączeniem handlu, najmu, dzierżawy lub leasingu, odpowiednio wytworzonej lub świadczonej w danym miesiącu na rzecz nabywcy i przychodu ogółem uzyskanego w tym miesiącu ze sprzedaży własnej produkcji lub własnej usługi, z wyłączeniem handlu, najmu dzierżawy lub leasingu.

9. Do ustalania stanów zatrudnienia u sprzedającego stosuje się wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5, a w przypadku pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej także art. 28 ust. 3.

10. Przy obliczaniu kwoty obniżenia bierze się pod uwagę wyłącznie zatrudnienie i wynagrodzenia pracowników, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, za miesiąc, do którego zaliczono przychody, o których mowa w ust. 8.

11. Sprzedający:

- 1) wystawia informację o kwocie obniżenia niezwłocznie po terminowym uregulowaniu należności, jednak nie później niż do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przypadał termin płatności za zakup;
- 2) prowadzi ewidencję wystawionych informacji o kwocie obniżenia;
- 3) przekazuje Zarządowi Funduszu informacje miesięczne o informacjach o kwocie obniżenia – w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wystawił informacje.

12. W przypadku, gdy kwota obniżenia przewyższa wartość zakupionej produkcji lub usługi, obniżenie wpłaty przysługuje tylko do wysokości kwoty netto określonej na fakturze, o której mowa w ust. 2 pkt 1.

13. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia wzory informacji, o których mowa w ust. 11 pkt 1 i 3, a także zakres

danych gromadzonych w ewidencji, o której mowa w ust. 11 pkt 2, oraz sposób jej prowadzenia, uwzględniając możliwość weryfikacji spełnienia przez sprzedającego warunków do wystawienia informacji o kwocie obniżenia, warunków do korzystania z obniżenia przez nabywcę oraz weryfikacji prawidłowości wykonania obowiązków przez sprzedającego.”;

6) po art. 22a dodaje się art. 22b w brzmieniu:

„Art. 22b. 1. Sprzedający dokonuje wpłaty na Fundusz w wysokości:

1) 5% sumy kwot obniżenia wykazanych w informacjach o kwocie obniżenia, które nie zostały ujęte w ewidencji lub w informacjach, o których mowa odpowiednio w art. 22 ust.11 pkt 2 i 3,

2) 10% kwoty obniżenia wykazanej w informacji o kwocie obniżenia – w przypadku naruszenia terminu, o którym mowa w art. 22 ust. 11 pkt 1,

3) 30% kwoty obniżenia wykazanej w informacji o kwocie obniżenia – w przypadku niespełnienia warunków, o których mowa w art. 22 ust. 1, podania niezgodnych ze stanem faktycznym danych skutkujących nieprawidłowym obliczeniem kwoty obniżenia w tej informacji

– w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te okoliczności zostały ujawnione w wyniku kontroli, o której mowa w art. 22a lub czynności sprawdzającej, o której mowa w art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się jeżeli wysokość wpłaty nie przekracza pięciokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym.”;

7) w art. 25a w ust. 1 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– pod warunkiem opłacenia tych składek w całości przed dniem złożenia wniosku.”

8) w art. 26a w ust. 1a¹ po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) do wynagrodzeń wypłaconych po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w art. 26c ust. 1 pkt 2;”;

9) w art. 26b:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do ustalania stanów zatrudnienia pracowników i wskaźnika, o których mowa w art. 26a ust. 1, 1a i 1b, stosuje się wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone

w art. 21 ust. 5, a w przypadku pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej także w art. 28 ust. 3.”,

b) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku pracownika, którego niepełnosprawność powstała w trakcie zatrudnienia u pracodawcy ubiegającego się o miesięczne dofinansowanie.” ;

10) w art. 26c w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) miesięczne informacje o wynagrodzeniach, zatrudnieniu, stopniach i rodzaju niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych;”;

11) w art. 29 po ust. 3a² dodaje się ust. 3a³ w brzmieniu:

„3a³. Środki zakładowego funduszu aktywności nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób z wyjątkiem wydatkowania środków tego funduszu w sposób określony w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 29 ust. 4.”;

12) w art. 33:

a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z części zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami, z tym że za dzień uzyskania tych środków, uznaje się dzień wypłaty wynagrodzeń.”,

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W razie likwidacji, upadłości obejmującej likwidację majątku albo wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonego przez pracodawcę zakładu pracy chronionej lub utraty statusu zakładu pracy chronionej niewykorzystane według stanu na dzień likwidacji, upadłości obejmującej likwidację majątku lub utraty statusu zakładu pracy chronionej środki funduszu rehabilitacji podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 7a i 7b.”;

13) w art. 44 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Członkom Rady przysługuje zwrot kosztów podróży na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 775 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 i 1662) ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.”;

14) w art. 44c ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Na wniosek członków rad zamieszkałych poza miejscem obrad rady mogą być finansowane, odpowiednio z budżetu samorządu województwa i powiatu, koszty przejazdów na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 775 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań rady wojewódzkiej i powiatowej.”;

15) w art. 49:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 22b, art. 23, art. 29 ust. 3a¹, 3b, 3c i 3g, art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. a, art. 33 ust. 4a, 4a¹, 4c, 7 i 7a, oraz art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.³⁾) stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a-5d oraz art. 49a i art. 49b, przepisy Ordynacji podatkowej, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Prezesowi Zarządu Funduszu.”;

b) ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Całkowita nieściągalność, o której mowa w ust. 5a, zachodzi w przypadkach określonych w art. 67d Ordynacji podatkowej.”;

16) w art. 49e po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Zwrotowi nie podlegają należności umorzone w trybie, o którym mowa w art. 49f. ust. 1 pkt 1, chyba że w wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości związane z niezgodnym z prawem umorzeniem tych środków.”;

17) w art. 49f w ust. 3a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) odsetek od nienależnie pobranych kwot na podstawie art. 26a, pod warunkiem spłaty kwoty głównej należności nie później niż w terminie określonym w art. 49e ust. 2.”;

Art. 2. W ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198) uchyla się art. 6.

Art. 3. 1. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie ustawy nabył prawo do obniżenia wpłat, może je wykorzystać na warunkach dotychczasowych.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 362, poz. 596, poz. 769, poz. 1278, 1342, 1448, 1529, 1540, z 2013 r. poz. 21, 888, 1027, 1036, 1287, 1304, 1387, 1717, z 2014 r. poz. 223, 312, 567, 598, 773, 915, 1052, 1215, 1328, 1478, 1563, 1644, 1662 i 1863 oraz z 2015 r. poz. 73 i 211.

2. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie ustawy dokonał potwierdzonego fakturą zakupu uprawniającego do obniżenia wpłat, może nabyć prawo do obniżenia wpłat i wykorzystać je na warunkach określonych w ust. 1.

3. Ulgi, o których mowa w ust. 1, nabyte na zasadach obowiązujących do dnia 31 stycznia 1998 r. podlegają wykorzystaniu w okresie do 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 5, 6, 17 i art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2015 r.;
- 2) art. 1 pkt 1, 2 i 4 lit. a oraz art. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2016 r.

Uzasadnienie

W projekcie ustawy dokonuje się zmian następujących aktów prawnych:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”;
- 2) ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. poz. 1198).

W art. 1 pkt 1 projektu ustawy proponuje się dodanie art. 6ca i 6cb w ustawie o rehabilitacji. Celem wprowadzenia przedmiotowej regulacji jest konieczność ustawowego unormowania kwestii związanej z wystawieniem legitymacji dokumentującej niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności. W szczególności wskazania wymaga okres ważności legitymacji, która jako dokument uprawniający do szeregu ulg i uprawnień w tym o charakterze finansowym powinna, poprzez umieszczenie w niej zdjęcia osoby niepełnosprawnej, w sposób jednoznaczny potwierdzić tożsamość osoby się nią posługującej bez konieczności dodatkowego legitymowania się innym dokumentem potwierdzającym tożsamość. Ponieważ w świetle obowiązujących przepisów osoba niepełnosprawna może posiadać więcej niż jedno orzeczenie koniecznym jest ograniczenie liczby wydawanych jednej osobie legitymacji, poprzez wskazanie orzeczenia stanowiącego podstawę dla jej wydania.

W celu zapewnienia płynnej realizacji zadania minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego będzie zapewniał produkcję blankietów legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz ich personalizację i dystrybucję, a także system teleinformatyczny, za pomocą którego będą wykonywane czynności związane z wystawieniem legitymacji.

Wydatki wynikające z centralnego wydruku legitymacji, a także koszt wystawienia legitymacji przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności pokrywane będą z budżetu państwa.

Założono, że koszt obsługi i korespondencji związanej z wydawaniem legitymacji wyniesie 12,05 zł brutto i będzie finansowany ze środków budżetu państwa poprzez zwiększenie limitu wydatków wojewodów przeznaczonych na działalność zespołów orzekających. Koszt wydruku centralnego jednej legitymacji wyniesie 8,00 zł brutto i będzie finansowany ze środków budżetu państwa poprzez zwiększenie limitu wydatków ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na dany rok.

Przyjmując, że rocznie będzie wydawanych 1,3 mln legitymacji - łączny koszt obsługi zadania wyniesie około 26,06 mln zł. rocznie.

W art. 1 pkt 2 projektu ustawy proponuje się uzupełnienie katalogu danych gromadzonych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności o dane dotyczące legitymacji dokumentującej niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

W art. 1 pkt 3 projektu ustawy proponuje się uzupełnienie art. 11 ustawy o rehabilitacji o przepis, zgodnie z którym Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „Funduszem” będzie zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, jeżeli nie będą one podlegały temu ubezpieczeniu z innego tytułu.

Obowiązujące przepisy ustawy zmienianej, przez brak przedmiotowej regulacji, doprowadzają do sytuacji, w której osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, pomimo tożsamej sytuacji traktowane są w różny sposób.

Za bezrobotne osoby niepełnosprawne, korzystające z usług rynku pracy, składki na ubezpieczenie zdrowotne opłaca powiatowy urząd pracy (jeżeli nie są one odprowadzane z innego tytułu), natomiast za osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu, które w okresie odbywania stażu, szkolenia czy przygotowania zawodowego, otrzymują stypendium, składka na wskazane ubezpieczenie nie jest odprowadzana. Takie zróżnicowanie prowadzi do sytuacji, w której osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu pozostają bez ubezpieczenia zdrowotnego, co mając na uwadze ich szczególnie trudną na rynku pracy sytuację, powoduje dodatkowo dyskryminację w zakresie statusu osoby zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy. Powyższa zmiana podyktowana jest więc koniecznością wyrównania szans i umożliwienia osobom niepełnosprawnym skutecznej aktywizacji zawodowej.

W art. 1 w pkt 4 lit. a proponuje się dokonanie zmiany w art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji. Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198) wprowadzono zmianę art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji polegającą na wyłączeniu z kręgu podmiotów uprawnionych do rozliczania się z wpłat na Fundusz – wyższych szkół zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

Przepis art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji dotyczył jednak okresu od 2000 roku, zatem zmiana samego kręgu podmiotowego jego adresatów skutkuje również koniecznością wstecznego przekwalifikowania podstawy rozliczenia tych podmiotów z wpłat na Fundusz na mniej korzystną, przewidzianą w art. 21 ust. 2 lub 2a ustawy. Byłby to niezamierzony i niepożądany efekt nowelizacji. W związku z tym konieczne jest dokonanie zmiany art. 21 ust. 2b w taki sposób, by nie odnosił się on już do okresów wcześniejszych, a od października 2016 r. rozliczenia na podstawie tego przepisu dokonywały wyłącznie dotychczas wymienione w nim podmioty z wyłączeniem podmiotów usuniętych nowelizacją z 2014 r. Konieczne jest zsynchronizowanie dat wejścia w życie proponowanej zmiany i zmiany

wprowadzonej w 2014 r. W związku z tym proponuje się, by zmiana weszła w życie z dniem 1 października 2016 r.

W art. 1 pkt 4 lit. b proponuje się rozszerzenie grupy podmiotów zwolnionych z wpłat na Fundusz o zakłady opiekuńczo-lecznicze. Osoby przebywające w zakładach opiekuńczo-leczniczych, nie zawsze posiadają orzeczenia potwierdzające niepełnosprawność pomimo, że ich sytuacja zdrowotna w sposób oczywisty wskazuje na taki stan. Wobec powyższego podmioty te powinny być traktowane na równi z innymi podmiotami zwolnionymi z wpłat, takimi jak np. domy pomocy społecznej czy hospicja.

Zmiana proponowana w **art. 1 pkt 4 lit. c** projektowanej ustawy wynika z konieczności doprecyzowania art. 21 ust. 3 ustawy o rehabilitacji w dwóch zakresach.

Po pierwsze, konieczne jest doprecyzowanie sformułowania „ogłoszenie upadłości”. Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem, z wpłat na Fundusz, zwolnieni są pracodawcy prowadzący zakłady pracy będące w likwidacji albo co do których ogłoszono upadłość. W ocenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (Sygn. akt. III SA/Wa 3466/12), przepis art. 21 ust. 3 ustawy o rehabilitacji stanowi wprost, że pracodawcy w stosunku do których ogłoszono upadłość, zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu wydania postanowienia sądu w tej sprawie, są zwolnieni z wpłat na Fundusz bez jakichkolwiek wyjątków, uściśleń lub dopowiedzeń. W ocenie Sądu oznacza to, że bez względu na to, co jest lub było celem postępowania upadłościowego (likwidacja majątku lub zawarcie układu) pracodawca jest zwolniony z obowiązku wpłat na Fundusz od chwili ogłoszenia upadłości. Jednocześnie Sąd stwierdził, że przepis art. 21 ust. 3 ustawy o rehabilitacji nie jest przepisem odrębnym w rozumieniu art. 543 i art. 544 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, gdyż nie użyto w nim określenia „postępowanie upadłościowe”, lecz posłużono się terminem „ogłoszono upadłość”, co ma miejsce niezależnie od tego czy upadłość ogłoszono w celu likwidacji majątku, czy zawarcia układu. Mając powyższe na uwadze przepis art. 21 ust. 3 wymaga doprecyzowania, tak aby upadłość zakładu rozumiana była wyłącznie jako upadłość obejmująca likwidację majątku. Nie jest uzasadnione zwolnienie z obowiązku wpłat na Fundusz pracodawców wobec których ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu ponieważ pracodawca ten nadal istnieje, mimo ogłoszenia upadłości zachowuje prawo zarządu swoim majątkiem, nadal zatrudnia pracowników, kontynuuje dotychczasową działalność, a jedynym ograniczeniem jest ustanowienie nadzorcy sądowego – organu o uprawnieniach nadzorczych i kontrolnych – z intencją zachowania niepogorszonego stanu masy upadłości.

Po drugie, w przypadku likwidacji jako przesłanki zwolnienia z wpłat w obecnym brzmieniu art. 21 ust. 3 ustawy ustawodawca równolegle posługuje się pojęciami „pracodawcy” i „zakładu”. Umożliwia to objęcie zwolnieniem przewidzianym w tym przepisie pracodawcy w dobrej sytuacji ekonomicznej, który prowadzi kilka zakładów pracy lecz jeden z nich likwiduje. Ponadto, przepis ten w obecnym brzmieniu umożliwia korzystanie ze zwolnienia z wpłat na PFRON pracodawcy będącemu w likwidacji wyłącznie w związku z planowanymi zmianami organizacyjnymi lub własnościowymi (tak np. w wyroku WSA w Warszawie z dnia 25 marca 2013 r., III SA/Wa 2776/12). Obie te sytuacje należy wyeliminować jako nieusprawiedliwiające zwolnienia z wpłat na Fundusz. Proponuje się zatem, by zwolnienie

przysługiwało pracodawcy w likwidacji, za wyjątkiem pracodawców w likwidacji związanej wyłącznie ze zmianami organizacyjnymi lub własnościowymi.

W art. 1 pkt. 4 lit. d projektu ustawy proponuje się doprecyzowanie zasad stosowania przepisu art. 21 w ust. 6 pkt 2 ustawy o rehabilitacji do przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych. Proponuje się dodanie ust. 6a, zgodnie z którym wyłączenie obowiązku wpłat na Fundusz nie będzie dotyczyło przedstawicielstw, o których mowa w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.).

W art. 1 pkt 5 projektowanej ustawy proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 22 ustawy o rehabilitacji. Większość rozwiązań przyjętych w dotychczasowym art. 22 ustawy o rehabilitacji została utrzymana w projektowanej regulacji, natomiast merytoryczne zmiany do art. 22 ustawy mają na celu usunięcie wątpliwości, wyeliminowanie dotychczasowych nieprawidłowości oraz uszczelnienie systemu dokonywania obniżenia wpłat na Fundusz.

Jak wynika z danych Funduszu, korzystanie przez przedsiębiorców z możliwości obniżenia należnej wpłaty na Fundusz - obok malejącej liczby pracodawców zobowiązanych do wpłat – ma zasadniczy wpływ na stan przychodów Funduszu.

W roku 2013 przychody Funduszu zostały pomniejszone o kwotę wykorzystania ulg w wysokości 504 026 868,31 zł. Poziom wykorzystania ulg w 2014 r. wyniósł 616.248.746,74 zł. Przewidywana wartość wykorzystania ulg na koniec 2015 r. wyniesie ok. 730 mln zł. Skala wykorzystywanych obniżen z tytułu uzyskanych ulg jest zatem znacząca dla przychodów Funduszu. Kwota dokonywanych obniżen z tytułu nabytych ulg stanowiła w 2013 r. 13,38% planowanych przychodów z tytułu wpłat pracodawców, w 2014 r. – 16,38%, w 2015 r. – ok. 20%. Jednocześnie kontrola realizacji przepisu art. 22 przeprowadzona przez Fundusz u 116 pracodawców wskazała na szereg nieprawidłowości, skutkujących nieuprawnionym uszczupleniem środków Funduszu. na kwotę ponad 13 mln zł. Biorąc pod uwagę fakt, iż grupa objętych czynnościami kontrolnymi podmiotów stanowiła ok. 1/7 wszystkich wykazywanych wystawców informacji, można przyjąć, że skala błędów w obszarze obniżania wpłat na Fundusz po stronie sprzedawców ulg wyniosłaby ok. 100 mln. zł.

Systematycznie rosnący poziom wykorzystania ulg przy utrzymującym się poziomie wydatków obligacyjnych Funduszu z tytułu dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, stwarza realne zagrożenie związane z koniecznością obniżenia poziomu finansowania wielu ustawowych zadań Funduszu. To zagrożenie dotyczyć będzie przede wszystkim pomocy kierowanej do samych osób niepełnosprawnych, a nie pracodawców, którzy wsparcie w formie dofinansowania do wynagrodzeń swoich pracowników mają ustawowo zagwarantowane.

W tej sytuacji znaczenia nabiera zastosowanie rozwiązań zapewniających pełną przejrzystość, szczelność i prawidłowość wykorzystania możliwości obniżenia należnej wpłaty na Fundusz. Dlatego niezbędne jest wprowadzenie zmian, które pozwolą na wyeliminowanie nieprawidłowości w stosowaniu rozwiązania określonego w art. 22, zapewnią możliwość

bieżącego monitorowania sposobu naliczania i wykorzystania ulg we wpłatach na Fundusz, zdyscyplinują sprzedających i wykorzystujących ulgi w zakresie prawidłowego naliczania i wykorzystania ustawowego instrumentu wsparcia, a także ograniczą możliwość wykorzystania ulg przy prowadzeniu działalności niegenerującej miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz przyjmowania do podstawy wyliczania ulgi wysokich wynagrodzeń.

W porównaniu z dotychczasowym brzmieniem art. 22 ust. 1 ustawy o rehabilitacji dokonano zmiany zakresu przedmiotowego zakupu uprawniającego do nabycia prawa do obniżenia wpłat (ulg). Wyłączeniu uległy usługi najmu, dzierżawy lub leasingu. Ponadto, proponuje się dookreślenie – analogicznie jak ma to miejsce w art. 26a ust. 1b ustawy o rehabilitacji – sposobu dokumentowania szczególnych schorzeń dla celów ustalania struktury zatrudnienia uprawniającej do wystawiania ulg. Wystąpienie upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej, epilepsji lub całościowych zaburzeń rozwojowych będzie dokumentowane orzeczeniem, a w przypadku osób niewidomych – również w inny sposób (tj. zaświadczeniem lekarza specjalisty).

W ust. 2 wprowadzono warunek, by wykorzystanie ulgi było możliwe wyłącznie w przypadku gdy informacja o wysokości obniżenia wpłat zostanie wystawiona przez sprzedającego terminowo. Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny.

Zmiana wprowadzona w ust. 4 polega na skróceniu okresu wykorzystania informacji z 12 do 6 miesięcy. Jest to rozwiązanie ochronne dla sprzedających jednocześnie, mogące zmniejszać kwotę ubytku przychodów Funduszu związanych z wykorzystaniem przez nabywcę ulg o wartości większej od 6-krotności limitu pokrywalności wpłaty.

Przepisy ust. 5-8 powielają dotychczasowe rozwiązania. Ponadto w ust. 7 wprowadzono zasadę, że kwota wynagrodzenia poszczególnych pracowników, na podstawie której oblicza się sumę wynagrodzeń osób niepełnosprawnych nie może przekraczać 100% przeciętnego wynagrodzenia. Zatem przy obliczeniu kwoty ulgi będzie brana wysokość wynagrodzenia nieprzekraczająca kwoty przeciętnego wynagrodzenia, choćby w rzeczywistości było wyższe. Wyeliminuje to zawyżanie kwot ulg w wyniku zawyżania wynagrodzeń kadry kierowniczej u sprzedających.

Natomiast w ust. 8 wprowadzono zmiany redakcyjne oraz przystosowano jego brzmienie do zmienionego zakresu uprawniającego zakupu określonego w zmienionym ust. 1.

W ust. 9 doprecyzowano sposób obliczania stanów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, do ustalenia stanów zatrudnienia u sprzedającego będą stosowane wyłączenia ze stanu zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5 oraz art. 28 ust. 3 – w przypadku pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej.

W ust. 10 proponuje się, aby zatrudnienie i wynagrodzenia brane pod uwagę dla celów ulg we wpłatach na Fundusz odnosiły się wyłącznie do osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, za miesiąc, do którego zaliczono przychody, o których mowa w ust. 8. Tym samym wyeliminowano możliwość uwzględniania w wyliczeniach wysokości ulgi pracowników zatrudnionych na innych podstawach prawnych

(mianowanie, powołanie), których zatrudnianie ze wsparciem ze środków publicznych nie wydaje się uzasadnione.

Ponadto, doprecyzowano, że dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach należy pobierać z miesiąca, w którym dokonano zapłaty za zakup. Uprości to dotychczasowy sposób postępowania.

W ust. 11 pkt 1 doprecyzowano termin wystawienia zwykłej informacji. Niezachowanie tego terminu dla sprzedającego będzie mogło skutkować obowiązkiem wpłaty na Fundusz, a dla nabywcy – brakiem możliwości skorzystania z ulgi z tytułu danego zakupu.

Natomiast w ust. 11 pkt 2 wprowadzono obowiązek prowadzenia ewidencji wystawionych informacji o wysokości ulg, ma to uszczelnić system i ułatwić przeprowadzanie kontroli, o której mowa w art. 22a ustawy. niewywiązanie się z tego obowiązku będzie skutkowało obowiązkiem wpłat na Fundusz.

Zmiana wprowadzona ust. 11 pkt 3 ma na celu uszczelnienie systemu wpłat na Fundusz poprzez zobowiązanie wystawcy informacji o wysokości obniżenia wpłat do przekazywania Funduszowi informacji o udzielonych ulgach. Niewywiązanie się z tego obowiązku będzie mogło skutkować obowiązkiem wpłat na Fundusz.

Zmiany dotyczące ust. 12 mają charakter redakcyjny. Uściślają, że kwota maksymalna ulgi nie może przekroczyć kwoty do zapłaty wykazanej na fakturze, co budziło dotychczas wątpliwości. Zmiana jest zatem korzystna dla sprzedających.

W ust. 13 zawarto delegację dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do wydania rozporządzenia określającego wzory informacji o których mowa w ust. 11 pkt 1 i 3, a także zakres danych gromadzonych w ewidencji, o której mowa w ust. 11 pkt 2, oraz sposób jej prowadzenia, uwzględniając możliwość weryfikacji spełnienia przez sprzedającego warunków do wystawienia informacji o kwocie obniżenia, warunków do korzystania z obniżenia przez nabywcę oraz weryfikacji prawidłowości wykonania obowiązków przez sprzedającego.

W art. 1 pkt 6 projektu ustawy proponuje się po art. 22a ustawy o rehabilitacji dodanie art. 22b. W dodanym art. 22b proponuje się wprowadzenie wpłat na Fundusz w przypadkach, w których dochodzi obecnie do nieprawidłowości w wystawianiu ulg, tj. wystawianiu ulg przez podmiot nieuprawniony, opóźnieniu w wystawianiu informacji o wysokości ulg oraz podaniu w informacji nieprawdziwych informacji (w tym nieprawidłowo obliczonej kwoty ulgi), a także w przypadkach niewywiązania się z nowych obowiązków (prowadzenie ewidencji informacji o wysokości obniżenia wpłat, terminowe wystawienie informacji). Rozwiązania te mają charakter uszczelniający system oraz ochronny dla nabywcy.

W art. 1 pkt 7

Ustawa z dnia 6 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 493), wprowadza z dniem 1 października 2015 r. zmiany w art. 25a ustawy o rehabilitacji. Osoby niepełnosprawne

prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą będą mogły opłacić składki z 14-dniowym opóźnieniem nie tracąc uprawnień do refundacji.

Wniosek o refundację składek można jednak złożyć już pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który należy opłacić składki na ubezpieczenia społeczne. W tym przypadku, opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne będzie mogło nastąpić po otrzymaniu transferu środków z Funduszu, co jest sprzeczne z ideą refundacji. Zaproponowane doprecyzowanie przepisu wyeliminuje praktykę nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne przed dniem złożenia wniosku.

W art. 1 pkt 8

Wprowadzenie zmian do art. 26a ust. 1a¹ ustawy o rehabilitacji jest konieczne z uwagi na to, że kwestia relacji daty wypłacenia wynagrodzeń podlegających dofinansowaniu oraz daty złożenia wniosku o wypłatę dofinansowania budzi wątpliwości adresatów prawa. Proponuje się zatem jednoznaczne doprecyzowanie art. 26a ust. 1a¹, tak aby dofinansowanie nie przysługiwało do wynagrodzeń wypłaconych po dniu złożenia wniosku o wypłatę dofinansowania.

W art. 1 pkt 9 lit. a dokonano zmiany art. 26b ust. 3 ustawy o rehabilitacji. Konieczność doprecyzowania art. 26b ust. 3 ustawy o rehabilitacji wynika z wątpliwości dotyczących tego, czy przy ustalaniu stanów zatrudnienia i wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych można stosować art. 21 ust. 4 ustawy przewidujący możliwość obniżenia wymaganego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w związku z zatrudnieniem osób o szczególnych schorzeniach określonych w § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie rodzajów schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu jego obniżania (Dz. U. Nr 124, poz. 820, z późn. zm.). Na dopuszczalność stosowania obniżania 6-procentowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 26a ust. 1a ustawy o rehabilitacji, w związku z odpowiednim zastosowaniem art. 21 ust. 1 tej ustawy i zatrudnieniem osób niepełnosprawnych o szczególnych schorzeniach, wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z dnia 18 listopada 2014 r. (II GSK 408/14 i II GSK 410/14). Tymczasem projektując system dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych założono, że instrumentem mającym zachęcać do zatrudniania osób o szczególnych schorzeniach miała być wyłącznie przewidziana w art. 26a ust. 1b ustawy o rehabilitacji zwiększona kwota bazowa dofinansowania. Konsekwencją dopuszczonej we wspomnianym orzecznictwie możliwości wielokrotnego ujmowania w stanie zatrudnienia osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i szczególnych schorzeniach na tle art. 26b ust. 3 ustawy o rehabilitacji spowoduje: rozszerzenie kręgu pracodawców uprawnionych do dofinansowania (w tym np. o szkoły z 2-procentowym wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych), oraz wielokrotne ujmowanie wymiaru czasu pracy osób niepełnosprawnych (np. 4-krotnym w przypadku osób o znacznym stopniu niepełnosprawności i 3-krotnym w przypadku osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności). Wpłyne to zatem dwutorowo na zwiększenie wydatków Funduszu. W pierwszym przypadku np. pracodawca, który nie kwalifikował się do dofinansowania,

uzyska dofinansowanie na zatrudnionych przez siebie pracowników. Dotyczy to dwóch grup pracodawców: pracodawców, o których mowa w art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji, którzy nie osiągają 6-procentowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, lecz osiągają wymagany (2-procentowy lub obniżony) wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych lub pracodawców, o których mowa w art. 21 ust. 1 i 2a ustawy, którzy są zwolnieni z wpłat na Fundusz, w związku z osiągnięciem obniżonego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zamiast 6-procentowego wskaźnika zatrudnienia tych osób. Natomiast w drugim przypadku zarówno wspomniani pracodawcy, jak i pracodawcy dotychczas korzystający z dofinansowania (w tym zatrudniający do 25 osób) mogliby wykazać wielokrotnie osoby o jednym z kilkunastu szczególnych schorzeń zwiększając przeciętne miesięczne wymiary czasu pracy pracownika przy naliczaniu dofinansowania. Konieczne jest zatem wprowadzenie zmiany do art. 26b ust. 3 ustawy precyzującej zakres stosowania tego przepisu.

W art. 1 pkt 9 lit. b proponuje się dodanie w art. 26b ustawy o rehabilitacji ust. 6a. W dodanym ust. 6a proponuje się odstąpienie od wykazywania efektu zachęty (wzrostu netto zatrudnienia ogółem) w przypadku, gdy niepełnosprawność pracownika powstała w trakcie zatrudnienia u pracodawcy ubiegającego o miesięczne dofinansowanie. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej – co zostało potwierdzone przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - efekt zachęty jest spełniony również w przypadku osób, które stały się niepełnosprawne w trakcie trwania zatrudnienia.

Art. 1 pkt 10

Obecnie brzmienie art. 26c ust 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, do którego odsyła art. 26c ust. 6 ustawy zawierający upoważnienie do określenia w drodze rozporządzenia wzoru miesięcznej informacji – nie uwzględnia aktualnie obowiązującego, a przewidzianego w art. 26a ust. 1b ustawy, katalogu szczególnych schorzeń wpływających na podwyższenie kwoty bazowej dofinansowania obliczanej i wykazywanej w informacji. Powoduje to trudności w wykonaniu wspomnianego upoważnienia ustawowego. Proponuje się odejście od wymieniania poszczególnych schorzeń w art. 26c ustawy tak, by również w razie przyszłych zmian art. 26a ust. 1b ustawy zapobiegało to niespójności przepisów.

W art. 1 pkt 11 proponuje się dodanie w art. 29 ust. 3a³, zgodnie z którym środki zakładowego funduszu aktywności nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób. Zmiana ta ma charakter doprecyzowujący, a także podyktowana jest koniecznością ujednolicenia przepisów w tym zakresie z regulacjami dotyczącymi środków zakładowego funduszu rehabilitacji.

W art. 1 w pkt 12 lit. a proponuje się zmianę dotyczącą art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy o rehabilitacji polegającą na nadaniu temu przepisowi nowego brzmienia uwzględniającego nie tylko – jak dotychczas – wskazanie na zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jako na źródło zasilające zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Proponowana zmiana do tego przepisu doprecyzuje kwestię będącą obecnie źródłem poważnych problemów adresatów prawa.

Dlatego celowe jest wskazanie daty uzyskania środków z tytułu korzystania z tego zwolnienia. Niektóre organy stosujące te przepisy wskazują na dzień wypłaty wynagrodzeń, podczas gdy inne na daty późniejsze, co naraża adresata prawa postępującego zgodnie z interpretacjami tych organów na przekroczenie terminu z art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o rehabilitacji, a w konsekwencji na obowiązek dokonania wpłaty na Fundusz, o której mowa w art. 33 ust. 4a ustawy. Środki z tytułu zwolnień z podatku dochodowego od osób fizycznych pracodawca uzyskuje w dniu ich poboru tj. w dniu, w którym wypłaca wynagrodzenie pracownikom. Do takiego stanowiska przychylił się również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w prawomocnym wyroku z dnia 5 sierpnia 2010 r. sygn. akt I SA/Po 383/10 w którym stwierdził, że „W świetle art. 38 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176 ze zm.) wnioskodawca ma status pracodawcy - płatnika). Płatnik jest pośrednikiem pomiędzy organem podatkowym a pracownikiem w wykonywaniu obowiązków podatkowych. Zgodnie z ustawową definicją zawartą w art. 8 Ordynacji podatkowej do zasadniczych obowiązków każdego płatnika (w tym i pracodawcy będącego zakładem pracy chronionej) należy dokonywanie - w tym przypadku na podstawie przepisów powyższej ustawy podatkowej - obliczenia zaliczek na tenże podatek, poboru od wypłaconego pracownikowi brutto wynagrodzenia obliczonych zaliczek na podatek dochodowy i przekazywania ich organowi podatkowemu w imieniu podatnika na poczet jego zobowiązań z tytułu podatku dochodowego. Płatnik zatem nie dysponuje swoimi pieniędzmi, ale pieniędzmi podatnika i tak to jest zaznaczone na listach płac. W niniejszej zatem sytuacji nie występuje też jakiejkolwiek zwolnienie podatkowe pracodawcy - zakładu pracy chronionej, lecz uzyskuje on korzyści finansowe polegające na tym, iż budżet rezygnując z przekazania tych pobranych od pracowników zaliczek związanych z ich wynagrodzeniami, daje możliwość zakładowi pracy chronionej wykorzystania tych obcych sum na cele społeczne użyteczne, tj. m.in. na cele zakładowej działalności rehabilitacyjnej. Ta właśnie zakładowa działalność rehabilitacyjna ma być jak najszybciej finansowana z zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, natomiast nie było zamiarem ustawodawcy by pieniądze z tego tytułu służyły do czasowego finansowania jakiejkolwiek innej działalności pracodawcy mającego status zakładu pracy chronionej. Stanowisko to podzielił również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 kwietnia 2013 r. sygn. akt III SA/Wa 2653/12.

Proponuje się w art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy o rehabilitacji wskazać, że nabycie prawa do wspomnianych środków, ustala się na dzień ich uzyskania, za który uznaje się dzień wypłaty wynagrodzeń.

Zmiana w art. 1 pkt 12 lit. b polega na doprecyzowaniu w art. 33 ust. 7 ustawy o rehabilitacji, pojęcia „upadłości”, w analogicznym zakresie jak w art. 21 ust. 3, zmienianym niniejszą ustawą.

W art. 1 w pkt 13 proponuje się dodanie w art. 44 ustawy o rehabilitacji nowego ust. 2a, zgodnie z którym koszty podróży członków Krajowej Rady Konsultacyjnej pokrywane są ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W dotychczasowym stanie prawnym brak jest regulacji w przedmiotowym zakresie.

W art. 1 w pkt 14 proponuje się dokonanie zmiany art. 44c ust. 9 ustawy o rehabilitacji poprzez precyzyjne wskazanie, że koszty przejazdów członków wojewódzkich i powiatowych rad, a także koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań rady wojewódzkiej i powiatowej mogą być pokrywane odpowiednio ze środków samorządu województwa i powiatu.

W art. 1 pkt 15 lit. a projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 49 ust. 1 ustawy o rehabilitacji. Zmiana do art. 49 ust. 1 ustawy wynika z dodania nowych wpłat na Fundusz, tj. nowych wpłat związanych z realizacją obowiązków sprzedającego w zakresie udzielania ulg we wpłatach na Fundusz (wpłaty określone w dodanym art. 22b ustawy).

Art. 1 pkt 15 lit. b

W dotychczasowym brzmieniu art. 49 ust. 5b zostały wyszczególnione przesłanki wskazujące na całkowitą nieściągalność zaległości m. in. z tytułu wpłat na Fundusz. Są one tożsame z przesłankami wyszczególnionymi w przepisach ustawy Ordynacja podatkowa. Wobec tego wskazane jest odwołanie się do tej ustawy, a nie powtarzanie jej przepisów. Ponadto zmiana przepisów ustawy Ordynacja podatkowa w tym zakresie powodowałaby zmianę ustawy o rehabilitacji zawodowej. Proponowany przepis odwołujący się przepisów ustawy Ordynacja podatkowa wskazujący, że całkowita nieściągalność zachodzi w przypadkach w niej określonych nie będzie powodował zmian ustawy o rehabilitacji zawodowej w tym zakresie.

Art. 1 pkt 16

Propozycja dodania w art. 49e ustawy o rehabilitacji nowego ust. 5 jest korzystna, bowiem Fundusz nie będzie mógł żądać od organów i podmiotów wskazanych w art. 49f ust. 1 ustawy zwrotu środków, w przypadku gdy ich umorzenie nastąpiło zgodnie z przepisami prawa. Obowiązek i termin zwrotu środków nienależnie pobranych określony jest w art. 49e ust. 1 i 2 ustawy i jest niezależny od czynności podjętych przez stronę (np. powiat) wobec beneficjenta umowy (np. osoba niepełnosprawna czy pracodawca).

W art. 1 pkt 17 proponuje się doprecyzowanie art. 49f ust. 3a pkt 2 ustawy o rehabilitacji, który został dodany z dniem 1 czerwca 2015 r. ustawą z dnia 6 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 493). Proponuje się, aby umarzanie w części lub w całości, należności pieniężnych, rozkładanie na raty spłatę tych należności lub odraczanie terminu ich płatności dotyczących odsetek od nienależnie pobranych kwot w zakresie dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, było możliwe pod warunkiem spłaty kwoty głównej należności nie później niż w terminie określonym w art. 49e ust. 2.

Zmiana wprowadzona w art. 2 polegająca na uchyleniu art. 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198) wynika z wprowadzonej w art. 1 pkt 2 lit b projektowanej ustawy zmiany art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji.

Przepisy przejściowe

W art. 3 w ust. 1 i 2 proponuje się rozwiązanie zapewniające ochronę konstytucyjnej zasady ochrony praw nabytych. Natomiast w ust. 3 przewidziano rozwiązanie modyfikujące okres

wykorzystania ulg przyznanych na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 1998 r., a więc podlegających wykorzystaniu bezterminowo. Proponuje się jednak zapewnienie 3-letniego okresu na ostateczne wykorzystanie tych ulg. Ograniczy to okres wykorzystania nabytych ulg przy zminimalizowaniu zarzutów konstytucyjnych w zakresie wynikającym z naruszenia zasady ochrony interesów w toku.

W art. 4 proponuje się, aby ustawa weszła w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 5, 6, 17 i art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 2015 r.;
- 2) art. 1 pkt 1,2 i 4 lit. a oraz art. 2, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2016r.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 27 sierpnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-1853/15

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie
zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu
osób niepełnosprawnych oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o
szkolnictwie wyższym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Sławomir Jan
Piechota)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektodawcy proponują zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm.), dalej jako: „ustawa o rehabilitacji”. Projektowane przepisy dotyczą m.in. następujących zagadnień: wystawiania legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności (art. 6ca i art. 6cb ustawy o rehabilitacji), opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu (art. 11 ust. 3a ustawy o rehabilitacji), doprecyzowania regulacji dotyczących zwalniania z wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej jako „Fundusz” (art. 21 ust. 3 ustawy o rehabilitacji), uszczelnienia systemu dokonywania obniżenia wpłat na Fundusz (art. 22 ustawy o rehabilitacji), wprowadzenia wpłat na Fundusz w przypadkach, w których dochodzi do nieprawidłowości w wystawianiu ulg (art. 22b ustawy o rehabilitacji), ustalania stanów zatrudnienia i wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych (art. 26b ust. 3 ustawy o rehabilitacji) oraz pokrywania kosztów podróży członków Krajowej Rady Konsultacyjnej (art. 44 ust. 2a ustawy o rehabilitacji).

Ponadto zaproponowano uchylene art. 6 w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198).

Projektowana ustawa ma wejść w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 5, 6, 17 i art. 3, które mają wejść w życie z dniem 1 grudnia 2015 r. oraz art. 1 pkt 1, 2 i 4 lit. a oraz art. 2, które mają wejść w życie z dniem 1 października 2016 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy wskazać:

- art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) dotyczące zasad przyznawania pomocy przez państwo,

- rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014 r., s. 1), dalej jako „rozporządzenie 651/2014”.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Art. 107 ust. 1 TfUE stanowi, że wszelka pomoc przyznawana przez państwa członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji przez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE państwa członkowskie są zobowiązane do informowania Komisji, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy państwa. Art. 109 TfUE upoważnia Radę do wydania rozporządzeń w celu zastosowania art. 107 i 108 TfUE, w szczególności do określenia warunków stosowania art. 108 ust. 3 TfUE i kategorii pomocy zwolnionych z obowiązku notyfikacji określonego w art. 108 ust. 3 TfUE. Natomiast na mocy art. 108 ust. 4 TfUE Komisja może przyjąć rozporządzenia dotyczące kategorii pomocy państwa, w odniesieniu do których Rada postanowiła, że mogą one być zwolnione z procedury przewidzianej w art. 108 ust. 3 TfUE. Aktem wydanym na tej podstawie jest rozporządzenie 651/2014.

W myśl art. 3 rozporządzenia nr 651/2014 programy pomocy, pomoc indywidualna przyznana w ramach programów pomocy oraz pomoc *ad hoc* są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 TfUE i wyłączone z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 TfUE, jeżeli odnośna pomoc spełnia wszystkie warunki określonych w rozdziale I rozporządzenia oraz szczególne warunki dotyczące odnośnej kategorii pomocy ustanowione w rozdziale III rozporządzenia.

Art. 33 rozporządzenia nr 651/2014 dotyczy pomocy w formie subsydiowania wynagrodzeń na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu pomoc na zatrudnianie pracowników niepełnosprawnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107

ust. 3 TfUE i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 TfUE, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w tym artykule i w rozdziale I rozporządzenia.

W myśl art. 48a ustawy o rehabilitacji środki Funduszu przyznane pracodawcy wykonującemu działalność gospodarczą na podstawie art. 26, art. 26a, art. 26d i art. 32 ust. 1 pkt 2 stanowią pomoc na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych w rozumieniu rozporządzenia nr 651/2014. Wobec tego zawarte w projekcie ustawy propozycje przepisów dotyczących pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych powinny zostać ocenione pod kątem zgodności z rozporządzeniem nr 651/2014.

Po pierwsze, projektodawcy proponują, aby w art. 26 ust. 1a¹ ustawy o rehabilitacji dodać pkt 1a, zgodnie z którym miesięczne dofinansowanie nie będzie przysługiwać do wynagrodzeń wypłaconych po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w art. 26c ust. 1 pkt 2 tej ustawy. Propozycja ta ma na celu doprecyzowanie dotychczas obowiązujących regulacji w zakresie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, które przysługuje pracodawcy ze środków Funduszu. Należy ją uznać za niesprzeczną z rozporządzeniem nr 651/2014.

Po drugie, proponuje się dodanie w art. 26b ustawy o rehabilitacji ust. 6a, który stanowiłby, że przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku pracownika, którego niepełnosprawność powstała w trakcie zatrudnienia u pracodawcy ubiegającego się o miesięczne dofinansowanie. Art. 26b ust. 6 ustawy o rehabilitacji określa zaś, że wzrost netto zatrudnienia ogółem ustala się w stosunku do przeciętnego zatrudnienia ogółem w okresie poprzedzających 12 miesięcy.

Nasuwa się pytanie, czy przedstawione rozwiązanie jest dopuszczalne w świetle art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 651/2014, zgodnie z którym, jeżeli rekrutacja pracowników niepełnosprawnych nie powoduje wzrostu netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy, powodem zwolnienia zapełnionego w ten sposób etatu lub etatów jest dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy, niepełnosprawność, przejście na emeryturę z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego, dobrowolne zmniejszenie wymiaru czasu pracy lub zgodne z prawem zwolnienie za naruszenie obowiązków pracowniczych, a nie redukcja etatu.

Należy wskazać, że ta kwestia była już przedmiotem interpretacji Komisji Europejskiej, która uznała, że w kontekście art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 651/2014 tzw. efekt zachęty jest spełniony również w przypadku osób, które stały się niepełnosprawne w trakcie trwania zatrudnienia¹. Wobec tego można uznać, że projektowany art. 26b ust. 6a ustawy o rehabilitacji jest zgodny z rozporządzeniem nr 651/2014.

¹ Zob. pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 lutego 2015 r. (DDO-52-255(2)/14/KP) dostępne na stronie internetowej: http://www.ekspertpopon.pl/gfx/ekspertpopon/userfiles/public/pytania_kierowane_przez_popon_do_instytucji_urzedow/odp_uokik-efekt_zachety_stary_pracownik.pdf.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 27 sierpnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-1854/15

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie
stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji
zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz
ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Sławomir Jan Piechota) jest projektem ustawy
wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu
Sejmu

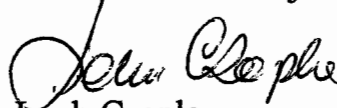
Projektodawcy proponują zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, ze zm.), dalej jako: „ustawa”. Projektowane przepisy dotyczą m.in. następujących zagadnień: wystawiania legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności (art. 6ca i art. 6cb ustawy), opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu (art. 11 ust. 3a ustawy), doprecyzowania regulacji dotyczących zwalniania z wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dalej jako „Fundusz” (art. 21 ust. 3 ustawy), uszczelnienia systemu dokonywania obniżenia wpłat na Fundusz (art. 22 ustawy), wprowadzenia wpłat na Fundusz w przypadkach, w których dochodzi do nieprawidłowości w wystawianiu ulg (art. 22b ustawy), ustalania stanów zatrudnienia i wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych (art. 26b ust. 3 ustawy) oraz pokrywania kosztów podróży członków Krajowej Rady Konsultacyjnej (art. 44 ust. 2a ustawy).

Ponadto zaproponowano uchylenie art. 6 w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE w rozumieniu art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla